

диторних занять: 1) завдання для самостійної роботи під час підготовки до занять; 2) тести II рівня; 3) ситуаційні задачі з банку даних «Крок 1»; 4) електронограми та мікропрепарати; 5) схеми, що відображають будову органів. Практикум дає можливість студентам якісно працювати на заняттях, раціонально використовувати час при виконанні домашнього завдання та підготовці до підсумкових модульних контролів.

Посилена увага приділяється особливостям профілізації навчання, яка полягає в розв'язуванні великої кількості задач по ротовій порожнині, розвитку лица, слинним залозам, будові та розвитку зубів. Підготовку до тестового ліцензійного іспиту «Крок-1» доцільно систематично та безперервно проводити з перших днів навчання студентів в академії.

Для підготовки студентів 3 курсу стоматологічного факультету до написання іспиту «Крок 1» викладачами кафедри створена мультимедійна

лекція «Крок до «Кроку», в якій кожна ситуаційна задача ілюстрована з повним поясненням правильної відповіді.

Удосконалення методів підготовки майбутніх стоматологів підсилює мотивацію вивчення дисципліни та готує до застосування знань у клінічній стоматології [2].

Література

1. Шепітько В.І. Шляхи оптимізації самостійної роботи студентів медичного факультету на кафедрі гістології, цитології та ембріології / В.І.Шепітько, О.Д.Лисаченко // Самостійна робота студентів і кредитно-модульна система організації навчального процесу : Мат.конф. – Полтава, 2007. – С. 153-155.
2. Шепітько В.І. Розвиток клінічного мислення студента – запорука формування професійних навичок майбутнього лікаря / В.І.Шепітько В.І., О.Д.Лисаченко // Клінічне мислення: шляхи формування та вдосконалення : Мат.конф. – Полтава, 2009. – С. 75-76.
3. Шепітько В.І. Використання інформаційних технологій навчання для поліпшення якості знань з гістології, цитології та ембріології / В.І.Шепітько, О.Д.Лисаченко, Г.А.Єрошенко [та ін.] // Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті : Мат.конф. – Полтава, 2012. – С. 53-54.

Реферат

ПОИСК МЕТОДОВ УЛУЧШЕНИЯ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА К НАПИСАНИЮ ЛИЦЕНЗИОННОГО ЭКЗАМЕНА «КРОК-1»

Лисаченко О.Д., Шепітько В.І., Мищенко А.В.

Ключевые слова: тестовые задания, ситуационные задачи, учебный процесс, лицензионный экзамен.

С целью повышения качества знаний студентов стоматологического факультета при подготовке к написанию лицензионного экзамена необходимо постоянно искать новые и усовершенствовать существующие методы работы, обеспечивая разъяснение и демонстрацию современных технологий обучения, развивать у студентов логическое и клиническое мышление.

Summary

SEARCH FOR METHODS IMPROVING THE PREPARATION OF DENTAL STUDENTS TO WRITTEN LICENSE EXAMINATION «KROK-1»

Lysachenko O.D., Shepitko V.I., Mishchenko A.V.

Key words: test items, situational problems, learning process, license exam.

In order to increase dental students' academic progress and to improve their results at the written license examination it is necessary to be searching for new methods, by elucidating and demonstrating advanced learning technologies, by developing students' logical and clinical thinking.

УДК 611.018:378.147

Лисаченко О.Д.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» м. Полтава

Інтенсивний розвиток медицини в світі підвищує вимоги до вищих медичних закладів України по підготовці висококваліфікованих лікарів, здатних конкурувати з фахівцями з різних країн світу. В умовах європейської інтеграції медичної освіти з кожним роком підвищуються вимоги до якості підготовки фахівців усіх медичних спеціальностей, здатних вирішувати питання діагностики і лікування хворих на сучасному рівні, вести профілактичну роботу з метою запобігання розвитку хвороб.

Ключові слова: самостійна робота, г

істологія, цитологія, ембріологія, навчальний процес.

Стандарти якості вищої освіти мають бути орієнтовані не тільки на сам навчальний процес, а й на готовність та здатність майбутніх лікарів надавати кваліфіковану медичну допомогу. В основі кваліфікації лікаря будь-якої спеціальності лежать теоретичні знання та практичні навички, які дуже важливі в його майбутній роботі.

Стиль та особливості мислення студента формуються протягом усього періоду навчання. Мислити самостійно, приймати самостійне рішення, обґрунтовувати його, а іноді й доводити свою власну точку зору чи свою думку, володіти ефективними прийомами пошуку, обробки та збереження інформації є одним з головних завдань навчання студента [1]. Одна з форм на-

вчального процесу, що максимально сприяє цьому – це самостійна робота студентів (СРС), яка є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в вільний від обов'язкових навчальних занять час, складовою частиною навчальної діяльності і входить до складу кредитів ECTS кожного модуля та дисципліни в цілому [2].

В навчальних планах з гістології, цитології та ембріології СРС займає 40%, у студентів стоматологічного факультету – 70, медичного факультету – 115 годин. Саме тут ми зустрічаємось з дуже складною проблемою: студенти не в змозі використовувати цей час за призначенням. Більшість з них або не вміють або не хочуть працювати з літературою та навчатися самостійно. В цьому і є специфіка роботи з першокурсниками. На викладача лягає додаткова робота – навчити студента вчитися як під керівництвом наставника, так і самостійно. Особливо це стосується роботи з іноземними студентами, які до всього цього, ще й погано володіють російською мовою.

Великий обсяг матеріалу з предмета стимулює студентів до самостійної роботи. В таких умовах СРС набуває особливої цінності та розвиває навички самостійного засвоєння теоретичних знань, набуває характеру дослідницької діяльності. Складання тез, написання конспектів, індивідуальна робота з літературою, підготовка рефератів, пошук нових наукових даних в інформаційному потоці «Internet» - сприяють більш глибокому розумінню досліджуваної проблеми.

Ефективність самостійної роботи на кафедрі залежить від:

- 1) методичного забезпечення самостійної позааудиторної роботи;
- 2) умов організації;
- 3) змісту і характеру завдань;
- 4) якості джерел нових знань;
- 5) мотивації до її виконання.

Кафедрою розроблені методичні вказівки українською, російською та англійською мовами для самостійної роботи студентів стоматологічного та медичного факультетів, в яких вказані: навчальні цілі; структурно-логічні схеми занять; розгорнутий деталізований текст змісту; питання, тести та задачі для самоконтролю; вказані матеріали для самостійної практичної роботи та наданий список рекомендованої літератури. На нашу думку, така методична розробка спрямовує самостійну роботу студента в правильне русло, допомагає йому якісно підготуватися до практичного заняття та опанувати темою, яка винесена на самостійне опрацювання. На кафедрі виділена навчальна кімната, де бажаючі студенти мають можливість працювати у вільний для них час, використовуючи методичні розробки, препарати та диски з записами мікропрепаратів і схем. Використовуючи технічне забезпечення кафедри, а саме телевізори і мультимедійні проектори, студенти переглядають та замальовують мікропрепарати. Кожна навчальна

кімната обладнана комп'ютерами, що дає можливість студентам тренуватися в вирішенні тестів та ситуаційних задач. Викладачами кафедри надаються консультації студентам на протязі дня, а після занять - черговим викладачем. Додатково проводяться консультації з невстигаючими студентами та студентами, що добре навчаються та прагнуть розширити свої знання з предмету.

На кафедрі приділяється особлива увага індивідуальній роботі з кожним студентом. Зацікавленість студента в вивченні предмета спонукає його до виконання творчої роботи у вигляді підготовки рефератів, наукових доповідей, пошуку інформації про нові досягнення в медицині. Бажаючим надана можливість приймати участь в наукових дослідженнях, що проводяться на кафедрі. Таким чином, студенти з першого курсу не лише привчаються до самостійної роботи, а й зацікавлюються науковою діяльністю. На кафедрі успішно працює науковий студентський гурток.

Викладачами кафедри створений практикум, який містить значну кількість завдань, спрямованих на ефективне засвоєння і закріплення знань з гістології та активно використовується студентами на практичних заняттях та при самостійній підготовці до них.

Практикум «Гістологія, цитологія та ембріологія» Модуль 1, 2 містить:

- 1) завдання для самостійної роботи під час підготовки до занять;
- 2) тести II рівня;
- 3) ситуаційні задачі з банку даних «Крок 1»;
- 4) електроннограми та мікропрепарати;
- 5) схеми, що відображають будову організму і процеси, що відбуваються в ньому.

Практикум дає можливість студентам якісно працювати на заняттях, раціонально використовувати час при виконанні домашнього завдання та підготовці до підсумкових модульних контролів знань.

Для досягнення якості організації СРС необхідно проводити:

- 1) постійний контроль за роботою студентів;
- 2) методичне забезпечення аудиторної та позааудиторної роботи;
- 3) раціональний розподіл часу студентів;
- 4) повну зацікавленість студентів роботою.

Враховуючи специфіку предмету гістології, цитології та ембріології, СРС на занятті полягає в замальовуванні мікропрепаратів та вивченні електроннограм. Студенти розглядають схеми та роблять на них позначення. Викладач повинен створити максимально можливі умови для розвитку особистих якостей, творчої індивідуальності майбутніх лікарів. Розв'язування різноманітних тестових завдань, ситуаційних задач є важливою невід'ємною складовою самостійної роботи студентів.

Реалії сучасного життя вимагають від студента не лише засвоєння певних знань та опану-

вання професійними навичками, а й вміння аналізувати, робити висновки, самостійно приймати рішення і відповідати за них. Досягти цього можливо лише при успішному поєднанні в навчальному процесі аудиторної і позааудиторної роботи та якісної співпраці студента з викладачем.

Література

1. Гуцаленко О.О. Розвиток клінічного мислення як найважливіша складова підготовки сучасного фахівця / О.О.Гуцаленко,

Ю.А.Кострікова // Самостійна робота студентів і кредитно-модульна система організації навчального процесу : матеріали навчально-методичної конференції. – Полтава, 2007. – С. 42-45.

2. Пίδαєв А.В. Болонський процес в Європі. Що це таке і нужен ли он в Украине? Возможна ли интеграция медицинского образования Украины в Европейское образовательное пространство? / А.В. Пίδαєв, В.Г. Передерий. – Одесса, 2004. – 192 с.

Реферат

МЕТОДИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ И ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ НА КАФЕДРЕ ГИСТОЛОГИИ, ЦИТОЛОГИИ И ЭМБРИОЛОГИИ

Лисаченко О.Д.

Ключевые слова: самостоятельная работа, гистология, цитология, эмбриология, учебный процесс.

Подготовка высококвалифицированного врача – сложный процесс, характеризующийся взаимодействием педагогических и организационных средств, направленных на формирование настоящего специалиста в своей области. Важным элементом этого процесса есть самостоятельная работа студента как неотъемлемая составляющая интенсификации учебного процесса и улучшения качества обучения.

Summary

METHODOLOGICAL ASPECTS AND ORGANIZATION OF INDEPENDENT WORK AT THE DEPARTMENT OF HISTOLOGY, CYTOLOGY AND EMBRYOLOGY

Lysachenko O.D.

Key words: independent work, histology, cytology, embryology, educational process.

The training of a highly skilled doctor is a difficult process, characterized by interaction of pedagogical and organizational approaches, directed towards forming of the fitting specialist in the medical area. An independent work is an important element in this process and seems to be an inalienable constituent of intensification of medical training and improvement of instruction quality.

УДК 378.1:614.2

**Москаленко В.Ф., Яворовський О.П., Цехмістер Я.В.,
Науменко О.М., Лисенко О.Ю.**

УЧАСТЬ У РОБОТІ ПРИЙМАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЗНАЧУЩИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ТА ПРОВІЗОРІВ

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ

У статті розглянуто проблему формування соціально-значущих компетентностей майбутніх лікарів та провізорів під час навчання у вищому медичному (фармацевтичному) навчальному закладі; висвітлено роль позааудиторного виховання у процесі формування досвіду творчої діяльності у майбутніх фахівців галузі охорони здоров'я; визначено фактори компетентнісного розвитку студентів під час роботи у Приймальній комісії Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Ключові слова: соціально значущі компетентності, позааудиторне виховання майбутніх лікарів та провізорів, компетентнісний розвиток студентів.

Відповідно до проекту Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, розробленої з урахуванням рекомендацій Ради Європи для країн європейського простору, реалізацію компетентнісного підходу визначено одним із ключових напрямків державної освітньої політики, що відображає стратегію розвитку національної системи освіти у напрямку інтегрування до європейської та світової освітніх сис-

тем, створення передумов для особистісного розвитку людини, її індивідуальних здібностей та потреб [1, 2].

З метою підвищення конкурентоспроможності національної освітньої системи, забезпечення її відповідності сучасним соціокультурним та професійним стандартам, оновлення потребують підходи щодо реалізації змісту освіти за усіма його структурними компонентами [3] (рис. 1).